

Egel. Naar aanleiding van mijn in De Levende Natuur, no. 4, p. 128, van 1.1. Augustus verschenen mededeeling, schrijft Mevrouw E. Hooijer-Dubois mij uit Velp (Gld.):

„In De Levende Natuur las ik uw stukje over egels. Jaren geleden kreeg ik een jongen egel; de stekels waren nog zacht. Toen het dier ouder werd, was het heel mak, en maakte het, op mijn schoot zittend, zijn stekels schoon, door met groote kracht een wit schuimachtig vocht uit te spuwen. Hiermede likte het dan de stekels schoon”.

Zie, dat is dus eene waarneming, welke die van den heer Bruyn en van de gebroeders Kothe bevestigt. Maar hierboven is uitdrukkelijk de aandacht gevestigd op een *wit schuim*, terwijl de heeren Kothe van „zerkauten Speiseresten” spreken. Verder maakten de bewegingen van den egel op Mevr. Hooijer den indruk van „zich schoonlikken” (iets, dat alle land-zoogdieren doen), welken indruk noch de heer Bruyn, noch de heeren Kothe schijnen gehad te hebben.

Ik mag er zeker nog wel op wijzen, dat vermelde drie egels alle drie verschillend handelden, zoodat men ook bij egels van „individualiteit” spreken kan.

Arnhem, 11 Sept. '31

A. C. OUDEMANS

Vogelbescherming. Uw artikeltje in afl. 5 van D. L. N. „Zwaard en Ploeg” bracht mij in herinnering, dat ik op een terrein van „Defensie”, n.l. het fort „Wierickerschans” tusschen Bodegraven en Woerden, eenige wetenswaardige waarnemingen heb gedaan. In de eerste plaats heb ik met vriendschappelijke hulp van den beheerder op 3 April 1931 daar 208 (twee honderd en acht) *roekennesten* geteld; er werd toen nog druk gebouwd, zoodat ik aanneem, dat er wel 225 nesten zijn gekomen. In de tweede plaats huist een étage lager in de geweldige iepen een leger *bosch-duiven*, waarvan ik de sterkte ruwweg veilig op 150 paar mag schatten. Vervolgens zijn er 5 of 6 broedsels *torenvalken* uitgekomen; één legsel hiervan lag in een ronde venster in op de kale steen met er voor eenige braakballen, die 't weggrollen der eieren moesten voorkomen. In de vierde plaats worden er vier of vijf buiten gebruik gestelde schoorsteenen bewoond door *kerkuilen*. Ten slotte komen in de iepen elken avond eenige *blauwe reigers* slapen, doch tot broeden is 't er nooit gekomen, vermoedelijk door 't groote aantal roeken.

De beheerder en zijn familie stellen in al dit vogelleven het meeste belang en zullen mij vermoedelijk nog wel interessante dingen melden of wijzen.

's-Gravenhage, 13 Sept. '31

A. v. D. PLAAT

Raaf. 3 Augustus j.l. zagen we op excursie achter Kotten (bij Winterswijk) een raaf (*Corvus c. corax*). Langs de Willinkbeek zagen we onder een brug het nest van de groote gele kwikstaart (*Motacilla c. cinerea*) met 3 jongen. Komt het meer voor dat ze onder bruggetjes bouwen? In „Het Vogelboekje” wordt deze nestplaats niet genoemd.

A. & J. v. WIJNGAARDEN

Een avontuurlijke Schildpad. Sinds ruim een jaar houden mijne kinderen er een moeras-schildpad op na. Wat ze er eigenlijk aan hebben weet ik niet, maar aangezien de aanschaffingskosten gering waren en het onderhoud heelemaal geen geld kost, zeg ik er maar niets van. Soms krijgt het beest in geen weken wat te eten, maar dat schijnt hem niet te deren. Dan weer ontdekken zijn verzorgers(!), dat hij wormen moet hebben, die nogal ver gezocht moeten worden; ik woon n.l. op hoogen heidegrond. We noemen hem Japie en mijn vrouw beweert, dat hij daarnaar luistert. Japie heeft geen eigen woning. Den afgelopen winter deelde hij de huiskamer met ons en wandelde zelfs wel eens op de tafel. Daar is niets tegen, want een schildpad is geen „vies dier”. Van den zomer kreeg hij eene plaats buiten in een kist, waaruit hij af en toe te voorschijn werd gehaald om aan kennissen getoond te worden. Vier weken geleden ving een van mijn zoontjes een ringslag, die maar „zoolang” in Japie's kist moest, terwijl Japie een poosje vrij in den niet afgesloten, direct aan de heide grenzenden tuin mocht rondscharrelen. In een onbewaakt oogenblik hebben de beide reptielen kans gezien te ontsnappen, tot groote teleurstelling van de eigenaars. Vooral de verdwijning van de schildpad werd betreurd. Eergisteren is zij echter op een afstand van ± 2300 Meter van mijn huis gevonden. Mijn chef, de heer ir. Van Poeteren, Hoofd van den Plantenziektenkundigen Dienst, ontdekte haar aan den kant van den weg en was zoo vriendelijk de ongewone vondst mee te nemen naar het gebouw van den Dienst, waar men al spoedig kon mededeelen wie de vermoedelijke eigenaar was. Ik vind het interessant, dat zoo'n bij uitstek traag dier kans heeft gezien een afstand van ruim 2 Kilometer af te leggen, al had hij daarvoor dan ook vier weken den tijd, en vond het aardig, dit aan de lezers van De Levende Natuur te vertellen.

Wageningen

I. v. S.

Dwergmeeuwen in de Zuiderzee. Ook dit jaar zagen we weer dwergmeeuwen bij Hoophuizen, hoewel het er niet zo veel waren als verleden zomer, toen mijn broer er 300 bij elkaar zag. Ik ben helaas in Juli en begin Augustus niet gaan kijken, maar toen er op 22 Aug. een harde westenwind woei, togen we naar Hoophuizen en daar waren 5 dwergmeeuwjes aan 't visschen, al vliegende telkens even iets uit 't water oppikkend, zooals kokmeeuwen en sterntjes dat doen.

Eén van de vijf was volwassen, zijn vleugels waren van boven geheel blauw met het witte randje er achter, van onderen geheel zwart met witten rand. De kop was niet geheel zwart. De andere vier hadden alle nog bruine vlekken op den bovenkant en lichte vlekken op den onderkant van de vleugels. Ze waren erg mak en ik had spijt, dat ik mijn kamera niet bij me had.

3 September kwam ik er weer. 't Was nu rustig met landwind. Nu waren er 18, waaronder 3 jongen van dit jaar, die nog niet hun eerste winterkleed droegen, maar nog veel donkerbruin op de schouders hadden. Twee anderen waren zelfs op 50 meter, met een 8 x 30 kijker en volle zon in den rug, niet van vogels in prachtkleed te onderscheiden, hun kop was geheel donker en de borst rose aangelopen. Ze vingden, in gezelschap van kok- en stormmeeuwen, insecten in de vlucht, en streken van tijd tot tijd op het water. Uit het feit, dat er drie jongen van dezen zomer bij waren, blijkt, dat althans een deel der vogels vroeger trekkers waren; de ruim éénjarige vogels kunnen ook overzomerd hebben, zooals Dr. ten Kate bij 't Kampereiland waarnam.

N. TINBERGEN

Morinelplevieren. Op 30 Augustus zagen we op 't Groene Strand op den Hoek van Holland weer 15 Morinelplevieren. Dat is nu al het vierde najaar, dat ze tusschen 20 Aug. en 15 September op den Hoek zijn. Ze waren niet zoo mak als 't vorig jaar en twee jaar geleden.

N. TINBERGEN

„Zeekreeft” in de Berkel. Eibergen, 7 October. Als een bijzonderheid mag zeker wel vermeld worden, dat dezer dagen door J. Kruidenier in de Berkel bij de Mallemse molen een „zeekreeft” werd gevangen. Vanzelfsprekend trok zulk een zeldzaamheid veel bekijks.

Werkelijk verschalkte de visscher in zijn net een kreeft, maar een, die van oudsher in de Berkel thuis hoort en volgens Dr. O. Schmeil's „Leerboek der Dierkunde” thans *nagenoeg verdwenen is*, en in onze stroompjes en in de Duitsche. 't Was n.l. een mooi exemplaar van de rivierkreeft (*Astacus fluviatilis*) ± 15 cm. lang en bruin van kleur. Onze Berkel huisvest dus gelukkig nog zoetwaterkreeften, maar veel zijn 't er niet, want, hoewel reeds twintig jaar visscher, was dit de eerste maal, dat de betrokkene een kreeft in zijn net ving.

Eibergen 9-10-'31.

G. C. FIECKEN

Europeesche Treksprinkhaan. Bij het aardappelrooien werd op een akker hier ter plaatse een ex. van de Europeesche Treksprinkhaan (*Pachytylus migratorius* L.) gevonden.

Toen ik het dier om het voor conserveering te dooden een injectie met ammonia (10 %) gaf, wierp het de linker achterpoot af; de breuk kwam tusschen trochanter en dij; terwijl het tevens een groote druppel donkergroen bloed uitperste. Bij naslaan in Brehm vond ik in Dl. II op pag. 85 het voorkomen van autotomie bij sprinkhanen vermeld.

Oude Pekela, 16 Sept. 1931.

J. MART. DUIVEN

GEVRAAGD: „Hymenoptera Aculeata of the British Islands” door E. Saunders, editie met gekleurde platen.

Aanbieding met vermelding van staat en prijs aan P. VERHOEFF, F. C. Dondersstr. 36bis te Utrecht.

AANGEBODEN:

Te koop voor den meestbiedende: De Nederlandsche Insecten door Dr. J. Th. Oudemans en Die Hymenopteren Mitteleuropas von Prof. Dr. O. Schmiedeknecht, 1e Aufl. 1907; beide werken zijn in zeer goeden staat.

Te bevragen bij P. M. F. VERHOEFF, F. C. Dondersstr. 36 bis te Utrecht.

Karl Neunzig, die Vögel der Erde f 0.75; W. H. Divers: Spring Flowers at Pelvoir Castle f 0.50; Karl. Ewald: Mutter Natur erzählt f 0.50; Dr. P. G. Beukers: De Ontwik. gesch. der Lev. Nat. pop. overzicht der theorieën f 2.—.

Port wordt extra berekend na een week geen antwoord, dan verk. bij: F. W. ESTOPPEIJ, Dorpsstraat 105, Amstelveen.

Tigerstedt, Lehrb. d. Physiol. d. Menschen, 2 Bde. geb. f 2.50; Bock, Dr. C. H. Het menscheel. lichaam. geb. f 0.50; Specht-Naumann. Die Vögel Europas, Bd. I, afl. 1, 2 en 3 à f 1.—; M. Douin, Nouv. Flore des mousses et des hépatiques, f 1.50; A. Boistel. Nouv. Flore des lichens, f 1.25; Dr. G. Lindau. Kryptogamenflora für Anfänger, Bd. 2, 1: Mikr. Pilze. 2e Aufl. f 2.10.

Adres: C. ROELEVELD, Polsbroek (U.).